

Laž ima kratke noge

V političnem pogledu je gotovo pomembno, da je tudi italijanska Ljudska stranka vložila v senatni zbornici zakonski predlog za zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji. Tako ima ta veja italijanskega parlamenta — če nas spomin ne vara — tri zakonske predloge, ki obravnavajo glavno in temeljno vprašanje naše slovenske narodnostne skupnosti. Prvi so bili zakonski predlog vložili predstavniki Stranke komunistične prenove, čemur je sledila vložitev zakonskega pred-

DRAGO LEGIŠA

loga po senatorju Darku Bratini in po lepi skupini njegovih kolegov.

Pobuda Ljudske stranke dejansko postavlja na laž vse tiste, ki v Trstu in Gorici ter drugod po deželi leta in leta pravijo, da široka italijanska javnost odklanja že samo misel o zakonski zaščiti osnovnih pravic naše narodne skupnosti.

Prav enak razlog so taisti ljudje dolga leta navajali, kadar je kdo samo omenil možnost televizijskih oddaj v slovenskem jeziku. »La città non le accetterebbe« — mesto (Trst) jih ne bi sprejelo — je bil stavek, ki ga je pisno in ustno leta in leta iz Trsta prejemale osrednje vodstvo RAI v Rimu. In prav nič ni zaleglo, če je kdo ob takih trditvah, ki so seveda vsebovale tudi grožnjo, ugovarjal, da temelji zahteva po slovenskih televizijskih oddajah na zakonu, ki ga je bil odobril parlament že leta 1975.

Ko je javna italijanska radio-televizijska ustanova pred nekaj meseci le začela izpolnjevati natančno zakonsko obvezo, se je takoj izkazalo, da so bila izvajanja tržaških in goriških nacionalistov iz trte izvita. Nihče se ni pritožil, nihče ni protestiral; italijanska javnost je mirno vzela na znanje dejstvo, da je ustanova RAI začela oddajati televizijske programe v slovenskem jeziku. Že pregovor pravi, da ima laž kratke noge.

Kakšna bo usoda vložjenih zakonskih predlogov za zaščito na-

Velika senca na celotni italijanski stvarnosti

GIULIO ANDREOTTI NA ZATOŽNI KLOPI!

V sicilijanskem glavnem mestu Palermu se je v torek, 26. t.m., začela kazenska obravnava proti dosmrtnemu senatorju Giulio Andreottiju. Trajala naj bi nič manj kot 36 mesecev! Na zatožni klopi se je znašel italijanski politik in državnik, ki je zelo znan tudi v tujini, kjer je užival velik ugled. Bil je namreč kar sedemkrat predsednik italijanske vlade, več let obrambni zunanji minister, skratka eden stebrov povojne italijanske izvršne oblasti. Skoraj pol stoletja je član italijanskega parlamenta. Na vseh volitvah je prejemal zdaleč največje število preferenčnih glasov, kar pomeni, da je užival velik ugled pri volivcih. Predsednik republike Cossiga ga je zaradi posebnih, velikih zaslug za republiko pred nekaj leti imenoval za doživljenjskega senatorja. Do tedaj je bil član poslanske zbornice in kratko dobo tudi voditelj krščanskodemokratske poslanske skupine. Andreotti je politično pripadal krščanskodemokratski stranki, v okviru katere je vodil svojo strujo.

Česa ga dolžijo? Obtožnica je zelo huda. Giulio Andreotti naj bi bil na čelu sicilijanske mafije in njen referent v italijanski prestolnici. Gre za zločinska dejanja, za katera kazenski zakonik predvideva na desetine let ječe.

Senator Andreotti je vedno odločno odklanjal obtožbe, pri čemer je predvsem navajal dejstvo, da je kot predsednik vlade vodil

boj proti mafiji in v tej zvezi bil glavni pobudnik najstrožjih zakonskih ukrepov proti tej zločinski dejavnosti.

Pravijo, da bodo kot pričre nastopili tudi mnogi znani politiki ter državniki iz Italije in tujine. Za Andreottija naj bi med drugimi pričal tudi nekdanji nemški zunanji minister Genscher.

Giulio Andreotti je kot predsednik vlade in zunanji minister dobro poznal tudi našo slovensko manjšinsko problematiko. V drugi polovici sedemdesetih let je v palači Chigi v Rimu sprejel takratno enotno manjšinsko delegacijo, rezultat tega srečanja je bila ustanovitev Cassandrove komisije, v kateri so bili tudi predstavniki slovenske manjšine, in sicer dr. Šiškovič, prof. Sirk, prof. Volčič in Stojan Spetič. Slednji je o delu te komisije napisal zanimivo knjigo.

V Bocnu soglašajo, da je imel Andreotti posluš za probleme Južnih Tirolcev in da ima skupno s pokojnim Aldom Morom še največ zaslug za znani »južnotirolski paket«. Ta namreč vsebuje vrsto zaščitnih zakonov in drugih ukrepov v korist nemško govorečega prebivalstva in Ladincev.

Giulio Andreotti je tudi priznan pisatelj in publicist. Njegove knjige so bile celo uspešnice. V knjigi z naslovom »Diari« (Dnevnik), kratko piše tudi o srečanju z enotnim slovenskim manjšinskim predstavništvom, ki smo ga omenili zgoraj.

Če se je na jesen svojega življenja — star je namreč 76 let — znašel na zatožni klopi in če ga obtožujejo zelo hudih in naravnost gnusnih zločinov, se ne moreš braniti občutka, da je legla s tem tudi velika senca na celotno italijansko stvarnost, ne glede na izid sodne obravnave.

D.L.

Predsednik republike Scalfaro in predsednik vlade Dini soglašata, da se v Italiji bližamo predčasnim volitvam. Oba menita, da bi volitve lahko bile sredi prihodnjega leta. Parlament naj bi do volitev med drugim z zakonom uredil vprašanje »konflikta interesov«, ki pobliže zadeva televizijskega in založniškega močnega Berlusconi. Zadeva se ne tiče samo Berlusconi, temveč vsakega industrialca oziroma gospodarskega operaterja, ki je ali hoče postati aktiven politik.

Poslanec Lucien Caveri na obisku v Trstu

Konec prejšnjega tedna je bil na obisku v Trstu valdostanski poslanec Lucien Caveri. Bil je gost deželne

tajništva Slovenske skupnosti. Gost, ki je tudi ugleden in vpliven politik, je spet pokazal veliko zanimanje za probleme slovenske narodne manjšine v Italiji. V ospredju njegove pozornosti so bila zlasti prizadevanja manjšine, da bi ji bila priznana pravica do lastnega predstavništva v vseh izvoljenih telesih, od občinskih in pokrajinskih uprav do deželne svete in parlamenta v Rimu. S člani deželne tajništva se je poslanec Caveri pogovarjal o nadaljnji usodi zakonskega predloga za zaščito slovenske narodne manjšine, oziroma o možnosti, da bi se o njem začel ustrezen parlamentarni postopek.

Valdostanski poslanec se je zanimal tudi za sedanje stanje italijanske manjšine v Sloveniji in za njene glavne probleme.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 1. oktobra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: Marko Kravos: »Hudič iz kravjega jajca«; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Sergej Verč in Boris Kobal: Prežganka št. 2 - satirčni kabaret; 16.00 Šport in glasba; 17.30 Z naših prireditev.

■ PONEDELJEK, 2. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Dr. Dorče Sarđoč; 9.15 Virginia Maidon: »New York, New York«; 10.00 Poročila; 11.45 Okrogla miza; 12.40 Moški zbor Mirko Filej iz Gorice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na otroškem valu; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Komorni orkester Pro Arte vodi Nada Matošević; 18.00 Ena se tebi je želja spolnila.

■ TOREK, 3. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Zastrta krila (Marjanka Rebula); 9.15 Virginia Maidon: »New York, New York«; 10.00 Poročila; 12.40 Cecilijanka '94. Mešani zbor Podgora vodi Mirko Špacapan; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Komorni orkester Pro Arte vodi Nada Matošević; 18.00 Anton Petje: Ivan Cankar - včeraj, danes, jutri. (Včera). Režija Sergej Verč.

■ SREDA, 4. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 9.15 Virginia Maidon: »New York, New York«; 10.00 Poročila; 12.40 Cecilijanka '94. Moški zbor Fantje izpod Grmade vodi Ivo Kralj; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.40 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Marko Kravos: Kratki časi.

■ ČETRTEK, 5. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Zdravje je v rokah tretjepolčasnikov (Jožefa Geršak); 9.15 »Humor na slovenski način«. Radijska lepljenka v 30. nadaljevanjih. Režija Adrijan Rustja; 10.00 Poročila; 12.40 Cecilijanka '94. Dekliška skupina Svodenjska dekleta vodi Sonja Pelicon; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Vokalna skupina »Canticum« iz Maribora vodi Jože Fürst.

■ PETEK, 6. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Kulturne diagonale; 9.15 Odprta knjiga: »Humor na slovenski način«. Radijska lepljenka v 30. nadaljevanjih. Režija Adrijan Rustja; 10.00 Poročila; 12.40 Cecilijanka '94. Moški zbor Kras iz Opatjega sela vodi Anton Klančič; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Valčki in polke; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: V pravljicnem svetu glasbil; 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Irena Pahor (viola da gamba, oboa) in Denis Bianucci (klavir) v našem studiu; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 7. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Ob zlateg jubileju našega Radia; 10.00 Poročila; 10.10 Simfonični orkester RTV Slovenija vodi Lior Shambadal; 11.30 Filmi na ekranih; 12.00 Ta rozajanski glas (oddaja iz Režije); 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 My way ali zelo osebni pogled na lahko glasbo; 16.00 Prehitro mimo je mladost; 17.10 Mladi izvajalci: sopranistka Aleksandra Pertot, pianista Marko Sancin in Štefan Bembi; 18.00 Mala scena: Vladimir Bartol »Alamut«. Roman. Radijska dramatizacija v 6. delih (Miroslav Košuta).

Predsednica Guerra napovedala odstop

Alessandra Guerra

Deželna predsednica Furlanije Julijske krajine bo odstopila 18. oktobra. Njena deželna vlada je v

krizi. Nastala so namreč huda nesoglasja med strankami dosedanje večine in med nekaterimi člani vlade.

Predsednica Guerra je zaprosila za dva tedna časa, ker želi prej izpeljati vse potrebno za dosego prispevkov Evropske zveze.

Alessandra Guerra se je za odstop odločila potem, ko se je pri glasovanju o pogodbi med družbama Autovie Venete in British Telecom pokazalo, da nima več večine v deželnem svetu.

»Odstopam zato,« je dejala predsednica Guerra —, »ker državljanom ne morem več zagotavljati, da bo mogoče izpeljati reforme, za katere sem se osebno zavzemala. Gre za prozornost in zato ne morem sprejemati nizkih političnih iger«.

Laž ima kratke noge

še manjšine, je v tem trenutku težko predvidevati. Prav gotovo pa drži, da bi to naše glavno vprašanje lahko rešil že sedanj parlament. Vse je odvisno od politične volje, vlade na eni, obeh zakonodajnih zbornic na drugi strani.

Letos poteka 20 let od podpisa Osimske pogodbe, ki jo je rimski parlament ratificiral ali potrdil z zakonom z dne 14. marca 1977, števil. 73. To omenjamo zato, ker 8. člen tega zakona obvezuje Italijo, da zagotovi oziroma ohrani polno veljavnost ukrepov v korist slovenske manjšine, sprejetih v skladu z Londonskim memorandumom z dne 5. oktobra 1954«. Tako dobesedno piše v razsodbi Deželnega upravnega sodišča za Furlanijo Julijsko krajino z dne 23. avgusta letos.

Tako razsodba Ustavnega sodišča, objavljena v Uradnem listu z dne 2. avgusta letos, kot pravkar omenjeni pravdorek Upravnega sodišča po našem zelo nazorno in zgovorno dokazujeta, da italijanska sodna oblast s pozornostjo in občutljivostjo obravnava in proučuje primere in vprašanja, ki zadevajo manjšine, s slovensko vred. V zadnjih letih se je o tej problematiki nabralo precej dragocenega gradiva, tako da moremo že govoriti o »manjšinski judikaturi«.

Razsodba Ustavnega sodišča, ki smo jo omenili, govori o nezakonnosti Palamarovega odloka, po katerem sta bila do zdaj tržaški pokrajinski in občinski svet nekakšna dvojčka, saj je prvi imel veliko večino svetovalcev, izvoljenih v glavnem pokra-

jinskem mestu, kar je v kričečem nasprotju z italijansko zakonodajo. Vemo, da so Palamarovemu ravnanju botrovali etnično-politični razlogi. Upravno sodišče pa je pošteno »klofnilo« tržaškega župana, ki je arogantno bil zavrnil slovensko pisano vlogo prof. Sama Pahorja. Oba priziva je sestavil in vložil odv. dr. Jože Škerk, čigar izvajanja so bila takorekoč v celoti sprejeta.

* * *

Z ogledom najpomembnejših tržaških palač v strogem mestnem centru se je prejšnji teden začela pobuda kulturnega sodelovanja med Trstom in Vidmom, o katerem sta se v preteklih dneh razgovarjala župana obeh mest. Vabilu se je odzvalo 15 oseb z Videmskega, ki so se sprehodile po mestu z vodičem. Jutri pa bo tržaška skupina šla v Videm, kjer si bo prav tako ogledala znamenitosti mesta. Kulturne izmenjave se bodo nadaljevale do srede novembra.

Koroška dijaška zveza je v letu 1995 realizirala film o »slovenski besedi na Koroškem«. Film je sestavljen iz dveh delov: prvi del je igrana dokumentacija, v drugem delu je predstavljenih devet sodobnih koroških slovenskih avtorjev. Film traja 87 minut in nudi splošen pregled slovenske koroške književnosti.

Projekt so — in spremljajo priznani strokovnjaki na področju literature in zgodovine.

Koroški Slovenci že več kot 1.400 let živimo na tem območju, naše zgodovine in literature pa v koroških šolah skoraj ne obravnavajo. Naš film je namenjen tudi nemško govorečim sodeželanom, zato načrtujemo tudi inačico z nemškimi podnapisi oziroma sinhronizacijo.

Premiera filma je

11. oktobra ob 20. uri

v »kinodvorani«

Mladinskega doma v Celovcu.

Na istem prostoru se bo film predvajal poleg premiere še dvakrat, in sicer v četrtek, 12. oktobra, in petek, 13. oktobra, ob 20. uri. Nemško govoreči imajo možnost, da si v istem prostoru in na istem ekranu ogledajo tudi nemško verzijo filma!

Drage živali, oprostite!

Vsodržavna zveza za zaščito živalskih psov, ki šteje 35 tisoč članov in ima tudi v Trstu svojo sekcijo, pripravlja za letošnje božične praznike novo pobudo. Kdor bo za darilo kupil knjigo Marca Polija z naslovom: »Drage živali, oprostite!« ali obesek z znamenitima junakoma iz stripov — Snoopy-em in Woodstockom, ki so lahko zlati, srebrni ali bronasti ali pa zbirko znamk, na katerih so upodobljeni psi in mačke, bo s tem tudi pomagal vsodržavni zvezi pri njenih prizadevanjih za pomoč štirinožnim prijateljem.

Thaler in Agnelli na sestanku pri OZN

Susanna Agnelli

Zunanja ministra Italije in Slovenije sta se sestala v New Yorku, kjer so v teku slovesnosti ob 50-letnici OZN. Njuni pogovori so se tikali problema pridruženega članstva Slovenije v Evropski zvezi. Italija hoče, kot znano, prej urediti vprašanje imovine, ki so jo v Istri imeli optanti. Če bi se državi o tem sporazumeli, bi Italija pristala na pridruženost članstvo Slovenije. Slednja pa pravi, da je problem imovine že leta 1983 rešil t.i. rimski sporazum. Rim je seveda gluh za odprte probleme slovenske manjšine v Italiji.

Stresa, konec poletja

GLASBA NA VODI

To je naslov znane in mogočne skladbe, ki jo je sredi 18. stoletja napisal Georg Friederih Händel ob slavnostnih vodnih igrah na londonski Temzi. V našem primeru bi verjetno boljše zvenel kot »Glasba ob vodi«, pa naj vseeno raje ostane ta v glasbeni zgodovini pomemben naslov. Ob vodi, točneje ob jezeru se marsikdaj glasba še bolje odraža ne toliko v valovanju in šumenju voda (čeprav je tudi to svojevrsna glasba), ampak v bližnji koncertni dvorani, v bleščečih sobah Boromejske palače ali pa v samotnih arkadah in bujnih vrtovih otoka Isola Madre. Vse to nudi pozno poletje Stresa s svojim mednarodnim glasbenim festivalom, ki je letos doživel že svojo štiriinštrideseto izdajo. Tu se ob bregovih jezera Lago

ANDREJ BRATUŽ

Maggiore na njegovem piemontskem bregu zbirajo vrhunski glasbeniki, orkestri, ansambli, prav tako pa tudi ljubitelji glasbe od tu in tam.

Letošnja izdaja festivala »Settimana musicali«, ki se je od konca avgusta odvijala tja do srede septembra, je kot običajno predstavila vrsto zanimivih programov. Od uvodnega koncerta z nastopom ruskega Filharmoničnega orkestra iz Sankt-Peterburga mimo cele vrste drugih orkestror, solistov, komornih skupin itd. Naj med njimi morda omenim violinista Shlomo Mintza, kvartet Borođin, orkester I Solisti Veneti, London Brass, nato Orchestre National de France in Ruski državni orkester. Med solisti lahko beležimo pianista J. P. Collard in H. Francesch, violinista še Bling Huang ali pa organista O. Vernetta in trobentarja G. Touvrone. Vsekakor pester in zanimiv program.

Sam sem se udeležil prvih dveh koncertnih večerov, ki sta bila v dvorani Kongresne palače v Stresi. Naj najprej pripomnim — kot sem že marsikdaj — da bi za uvodni koncert bil zelo na mestu nastop velike vokalno-instrumentalne skupine s kakim oratorijem, kantato, mašo ali podobnim. To se je pravzaprav že večkrat zgodilo z izvedbo velikih del skladateljev, kot so Bach, Händel, Mendelssohn, Bruckner, Stravinski itd. Upam, da se bo še v bodoče!

Vsekakor je bil prvi koncertni nastop vseeno zelo bogat. Nastopil je — kot že rečeno — Filharmonični orkester iz Sankt-Peterburga, nekdanjega Leningrada. Dirigiral je Jurij Temirkanov. Na sporedu so bila dela dveh velikih ruskih skladateljev in sicer Čajkovskega in Stravinskega. Kot prvo skladbo na sporedu je ruski orkester izvedel baletno suito Igorja Stravinskega Petruška. Delo je doži-

velo svoj krst v daljnem letu 1911 (skladatelj je umrl leta 1971). Njegova skladba je polna temperamentne in ritmične vsebine, kot pač večina Stravinskijevih del. Po odmoru je bila na sporedu peta simfonija v e-molu skladatelja Petra Iljiča Čajkovskega. Delo je zelo dognano in vsebinsko bogato razvito in grajeno. V njem prihaja do izraza vsa melanhonična in patetična narava ter glasba ruskega komponista, ki je morda najbolje približal rusko glasbo Evropi. Izvajalci so obe dolgi deli izvedli zelo občuteno in tehnično visoko naštudirano in dognano, za kar so tudi poželi izreden aplavz nabito polne dvorane.

Naslednji večer sta nastopila rusko-izraelski violinist Shlomo Mintz ter pianist Georges Pludermacher, ki sta izvajala dela Schuberta, Brahmsa in Ravela. Tudi ta večer je bil na lepi umetniški višini, čeprav je publika bila manj številna.

Festival v Stresi je tudi letos lepo izpolnil svojo že tradicionalno umetniško poslanstvo in vlogo, namreč spet posredoval izbrani publiki pester in umetniško kar se da razvejan spored s poudarkom na klasični in romantični muziki, kot je že hvalevredna navada prirediteljev.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

razpisuje

ABONMA 1995-96

Aishil:

SEDMERICA PROTI TEBAM

prevod Alojz Rebula
režija Mario Uršič

F.G. Lorca:

DOM BERNARDE ALBA

gostovanje Prešernovega gledališča
režija Bojan Jablanovec

George Tabori:

MEIN KAMPF

režija Boris Kobal

Josip Tavčar:

PEKEL JE VENDAR PEKEL

režija Marko Sosič

Evald Flisar:

IZTROHNJENO SRCE

gostovanje MGL

režija Zvone Šedlbauer

Bratko Kreft:

KRANJSKI KOMEDIJANTI

režija Zvone Šedlbauer

Maurizio Costanzo:

IZPRAZNJENO VRNI

prevod Ivanka Hergold

VPISOVANJE ABONENTOV VSAK DELAVNIK OD 10. DO 14. URE PRI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA, UL. PETRONIO 4, TELEFON 040/632664.

Nova sezona Slovenskega kulturnega kluba v Trstu

V soboto, 23. septembra, so se po poletnem premoru v prostorih v ulici Donizetti št. 3 v Trstu spet začeli zbirati mladi. Stekla je namreč nova sezona Slovenskega kulturnega kluba. To je organizacija, ki je namenjena slovenski višješolski in študentski mladini, dobrodošla pa je tudi delavska mladina. Vodijo jo mladi sami: vsako soboto ob 18.30 prireajo srečanja, ki imajo različno obliko in različno tematiko, na večere pa je vabljeno vsakdo, ne glede na to, če je v klub tudi včlanjen ali ne.

Tako so mladi prvo srečanje v sezoni posvetili v glavnem tistim, ki so v klub prišli prvič. Skušali so jim predstaviti klub in njegovo delovanje: najprej sta pozdravili predsednica

BREDA SUSIČ

Francesca Simoni in mentorica prof. Lučka Susič. Erika Baldè, Miriam Čermelj in Danilo Pahor so potem predstavili video-anketo o klubu, ki so jo posneli na višjih šolah in v Narodni in študijski knjižnici. Dekleti sta potem tudi ustno predstavili klub in njegovo zgodovino ter delovanje gledališkega krožka, Jadranka Cergol je poročala o lanski sezoni, Erika Hrovatin pa je predstavila načrte za tekočo sezono.

Po predstavitvi so se vsi mladi pozabavali z nekaterimi družabnimi igricami, ki so omogočile, da so se bolje spoznali med seboj in da so starejši klubovci v družbo lepo vključili mlajše, ki so bili prvič v klubu. Ob koncu družabnosti pa je vse razveselila še okusna zakuska.

Odbor SKK je, kot rečeno, že pripravil okviren program za sobotna srečanja v mesecu oktobru.

Ob pekinški konferenci Organizacije združenih narodov se bodo mladi to soboto posvetili ženski problematiki. Sestanek bo potekal v dokaj nenavadni obliki, saj ne bo nikakšnega predavanja ali okrogle mize, pač pa bo to diskusijski večer, pri katerem bodo lahko sodelovali prav vsi udeleženci. Potekal bo namreč v obliki igre, ki bo stimulirala k razmisleku in diskusiji o izbrani tematiki.

Naslednjo soboto, 7. oktobra, bosta gosta večera mlada skavta Ivo Kerže in Fabio Valenti, ki sta letos poleti opravila enkratni podvig. Prehodila sta namreč vso slovensko planinsko tranzverzalo, od Maribora do Ankara. Svojo nenavadno pustolovščino bosta prikazala tudi z diapozitivi.

Zadnji dve leti so se klubovci odločili, da med vsako sezono organizirajo sklop srečanj, ki bi osvetljevala različne dežele, kulture in verstva, ki so mladim nekoliko manj poznane. Tako so prvo leto organizirali ze-

lo uspešen sklop o judovski kulturi in religiji, veliko zanimanja pa je vzbudil tudi lanski sklop, ki je bil posvečen indijskemu svetu. Letos pa so se mladi odločili, da bodo spoznavali Afriko. V soboto, 14. okt., bo tako prvi večer iz tega sklopa. Gostja večera bo Tereza Srebrnič, ki je več let kot prostovoljka preživela v Afriki.

21. in 22. okt. načrtujejo klubovci dvodnevni izlet v Ljubljano. V soboto se bodo udeležili »2. študentskega shoda«, ki bo potekal v zavodu sv. Stanislava v Šentvidu. To bo veliko mladinsko srečanje, na katerem se bodo mladi udeležili odbojarskega turnirja, festivala ustvarjalnosti, srečanja mladinskih skupin, verskega predavanja, sv. maše, ogledali si bodo gledališko predstavo, dan pa se bo zaključil z nagrajevanjem in plesom. V nedeljo pa se bodo klubovci udeležili vodenegega ogleda mestnega središča.

Zadnjo soboto v oktobru pa se bodo klubovci zbrali na svojem letnem občnem zboru, kjer bodo med drugim izvolil nov odbor.

Program je torej kar pester in bogat. Zato klubovci že sedaj vabijo prav vse mlade, da se jim pridružijo.

DRUŠTVO SLOVENSKIH

IZOBRAŽENCEV v Trstu začne letošnjo novo sezono v ponedeljek, 2. oktobra, z okroglo mizo o Slovenskem stalnem gledališču v Trstu in o njegovem letošnjem repertoarju. Pogovor bosta uvedla predsednik SSG dr. Rafko Dolhar in ravnatelj Miroslav Košuta. Srečanje bo ob 20.30 v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3.

Lep uspeh prof. J. Pirjevca

Dnevnik La Stampa objavlja vsako soboto v knjižni prilogi lestvico najbolj prodanih knjig. Na lestvici esejističnih del je tudi knjiga prof. Jožeta Pirjevca »Serbi-croati sloveni«, ki je izšla pri založbi Il Mulino. Na vrhu te lestvice je D'Alema knjiga, »Un paese normale« pred Veltronijevo »La bella politica«. D'Alema vodi tudi na skupni lestvici.

Tudi Veltronijevo knjiga nekoliko neposredno zadeva Slovence, saj se v knjigi — intervjuju spominja rajne mame Ivanke Kotnik, kot tudi tete, časnikarke Darinke Kotnik. Obe sta se v Rimu rodili v zakonu slovenskega diplomata Cirila Kotnika in Italijanke iz Aquile. Kotnik je služboval na jugoslovanskem predstavništvu pri Svetem sedežu in je bil med vojno med vidnimi predstavniki katališke ilegale.

Članski praznik Zadružne kraške banke

Preteklo nedeljo je bilo v prostori društva Tabor na Opčinah srečanje članov Zadružne kraške banke, to je zadružnikov dveh naših bivših posojilnic, a za krajevno gospodarstvo pomembnih ustanov, in sicer nekdanje openske in nabrežinske hranilnice, z namenom, da bi skupaj preživeli nedeljsko popoldne v prijateljskem in sproščenem vzdušju ter da bi se medsebojno bolje spoznali in porazgovorili.

Za veselo razpoloženje so poskrbeli godba na pihala s Proseka, za kulturni program pa mladinski pevski zbor Vesela pomlad z Opčin in narodno zabavni ansambel Adria kvintet. Za celotno odlično organizacijo in pogostitev pa so poskrbeli člani prosvetnega društva Tabor.

Priložnostni pozdravni nagovor je imel predsednik Zadružne kraške banke Pavel Milič, ki je med drugim poudaril:

— da je po formalni združitvi s sklepoma izrednih občnih zborov, 2. in 3. septembra 1994 bivših dveh združnih bank z Opčin in Nabrežine uradno začela poslovati na novo nastala Zadružna Kraška banka dne 28. novembra 1994;

— da sta se bivša odbora še pred združitvijo domenila za nekaj skupnih pobud, v prvi vrsti za pridobitev blagajniške službe nabrežinske občine in Kraškega vodovoda;

Odbornik Grioni odstopil

Občinski odbornik za smetarsko službo, mestne redarje, nepremičnine, demografsko službo in decentralizacijo Sergio Grioni je napovedal, da od 1. oktobra dalje ne bo več v odboru tržaškega občinskega sveta. Grioni ni odstopil iz političnih razlogov, pač pa zaradi poklicnih obveznosti, zaradi katerih se ni mogel dovolj posvečati delu na občini. Župan Illy je odstop sprejel in napovedal, da bo čez nekaj dni sporočil ime Grionijevega naslednika.

»Očistimo svet«

»Očistimo svet« je bil naslov mednarodne pobude, ki je prejšnjo nedeljo stekla tudi na Tržaškem in Goriškem. Številni prostovoljci so se odzvali vabilu Zveze za okolje in so očistili tudi dober del plaže v Sosljanskem zalivu. Sodelovali so tudi potapljači. Akcija je naletela na precejšen odziv. Med prostovoljci je bilo veliko mladih. Vsi so imeli polne roke dela. Razno vrstnih odpadkov res ni manjkalo, od pločevink in raznih predmetov iz plastike, najlonskih vrečk, do neprimerne večjih smeti, celo železno ogrado postelje in gumo tovornjaka je bilo treba odstraniti.

— da je bila na začetku tega leta odprta nova podružnica v Bazovici, kar ZKB omogoča, da dejansko deluje na celotnem tržaškem kraškem območju;

— da Kraška banka venomer dopolnjuje in izpopolnjuje svoje poslovanje z uvajanjem novih storitev;

— da bo v kratkem posodobila in povečala podružnico v Sosljanu;

— da bo statut, ki je bil obdoben na izrednem občnem zboru preteklega aprila, v kratkem dokončno objavljen v deželnem Uradnem vestniku in tako imel polnopravno veljavo.

Še posebej pa je naglasil, da si »...Upravni odbor želi stvarnega in konstruktivnega sodelovanja članov, zato sta vsaka pripomba, vsak predlog in priporočilo dobrodošli. Sodelovanje mora biti čim tesnejše še posebno v sedanjih nelahkih časih, ko doživlja italijanski bančni sistem kritične in hude čase, tudi nekatere slovenske bančne ustanove v zamejstvu doživljajo pravcati pretres in tvegajo, da izgubijo svojo narodnostno istovetnost. Samo ob tesnem sodelovanju in na osnovi medsebojnega zupanja bomo lahko kos nelahkemu stanju. Pri svojem poslovanju moramo biti še toliko oprezniji kot doslej, da bomo tako ohranili to, kar so naši predniki in mi sami ustvarili, saj sta se dve majhni vaški hranilnici razvili v pravo bančno ustanovo s precejšnjim lastnim premoženjem, ki se lahko ponaša s sodobnimi in lepo urejenimi sedeži in podružnicami, kar je v naš skupen ponos.

Cilji za bodočnost so seveda ojačenje našega poslovanja z odpiranjem novih podružnic in razširitev naše poslovanja s tujino. Ne bomo pa pozabili naših korenin in zato bomo še vedno dajali prednost naši krajevni stvarnosti in posebno pozornost članom, s sodelovanjem katerih bomo

lahko uresničili naše in vaše načrte za bodoče poslovanje in okrepitev ter ohranitev Zadružne kraške banke.«

(s+r)

* * *

Sun Princess na poskusni plovbi

Največja ladja za križarjenje na svetu, Sun Princess, ki je težka 77 tisoč ton, je začela s poskusnimi vožnjami. Velikanko so zgradili v ladjedelnici Fincantieri v Tržiču, do srede novembra pa jo bodo predali namenu. Lastnik je družba P&O iz Londona.

Sun Princess meri v dolžino 261 metrov, široka je 33, visoka pa 48. Prevaža lahko kakih 2.300 potnikov, ki bodo imeli na razpolago več kot 1000 kabin. Veliko jih je tudi opremljenih z balkonom, na ladji pa so poleg tega še gledališče, dve restavraciji, diskoteka, bazeni, lepotni saloni in celo teniško igrišče.

Dva nova slovenska para

V soboto, 23. t.m., sta se v cerkvi na Repentabru poročila Elena Maver in Andrej Pupis. Oba sta bila aktivna športnika in se še vedno zanimata za športno dejavnost v zamejstvu. Novemu paru iskreno čestitajo prijatelji in znanci ter mu želijo veliko sreče in zadovoljstva v skupnem življenju. Čestitkam in voščilom se pridružuje Novi list.

* * *

V cerkvi v Devinu sta se prav tako v soboto, 23. t.m., poročila Ivanka Pahor in David Fabčič. Nevesta je iz znane devinske Pahorjeve družine in je članica Dekliškega zbora Devina. Novoporočencema iskreno čestitajo prijatelji in znanci ter jima želijo veliko sreče in zadovoljstva na skupni življenjski poti. Čestitkam in voščilom se pridružuje Novi list.

Umrla je Aurelia Gruber Benco

V petek, 15. septembra, je v starosti 90 let umrla tržaška publicistka ter kulturna in politična delavka Aurelia Gruber Benco. Rodila se je leta 1905 kot hčerka znanega časnikarja in pisatelja Silvia Benca. Bila je dolgoletna aktivistka v vrstah Italijanske socialistične stranke, po podpisu Osimskega sporazuma leta 1975 pa je bila med pobudniki Liste za Trst, ki je sporazumu nasprotovala. Bila je članica tržaškega občinskega sveta, leta 1979 pa je bila izvoljena v parlament, kjer je ostala eno mandatno dobo.

Tržaška kulturna srenja jo pozna predvsem kot obnoviteljico revije Umana (prvič jo je ustanovil oče Silvio Benco leta 1918, a je leto kasneje prenehala z izhajanjem), ki je izhajala od leta 1951

do sedemdesetih let. Revija Umana je kazala pozornost do slovenskega elementa, zlasti do poezije Srečka Kosovela. Gruber Bencova se ni odlikovala po tistem nasilnem in zaničevalnem nastopanju, ki žal označuje določen del italijanskega Trsta. Do Slovencev je imela v bistvu pozitiven odnos, želela se je z nami sporazumeti. Kljub temu je bil ta odnos pri njej — kot pri številnih drugih predstavnikih italijanskega tržaškega meščanstva — paternalističen, ki je našo skupnost omejeval samo na kraški teritorij in ji ni priznaval enakopravnega statusa v mestnem središču. Z vodstvom Liste za Trst se je sprla, ko je v poslanski zbornici v Rimu vložila zakonski predlog o zaščiti slovenske narodne manjšine.

Pogodba med občino in družbo Telecom

Konec tega leta naj bi se začela dela v okviru načrta, imenovanega Trst 2000. Direktor družbe Telecom Italia — Tommasi in tržaški župan Illy sta namreč podpisala pogodbo za opremljanje mesta s sodobnimi elektronskimi kablji in optičnimi vlakni. To bo omogočilo hitro pretakanje informacij, ki bodo tako dostopne vedno večjemu številu ljudi. Dela bodo stala približno 100 milijard lir.

Trst bo tako postal eno prvih mest v Italiji, ki bo opremljen z elektronskimi kablji. S tem novim sistemom se bo lahko okoristil vsak občan, prvo pa bodo ugodnosti uživali javne ustanove, pristanišče, znanstveno raziskovalne in gospodarske dejavnosti.

Zastopnik družbe Telecom Italia je spregovoril tudi o aferi, ki jo je sprožila pogodba med družbama Autovie Venete in British Telecom, zaradi katere se je zamajala deželna vlada.

Odprli Kugyjevo pešpot

V nedeljo, 24. t.m., so pred zavetiščem Premuda v Glinščici svečano odprli pešpot, ki bo nosila ime po dr. Juliusu Kugyju. Gre za pot, ki povezuje vse razgledne točke tržaškega Krasa, od Nabrežine do doline Glinščice. Dobro trenirani hodci jo bodo lahko prehodili v desetih urah vztrajne hoje. Sicer ni nujno, da jo človek prehodi v enem samem dnevu, saj lahko izbere med več odseki, na katere bodo opozarjali posebni napisi in osem velikih tabel.

Kugyjeva pešpot je sad zamisli reške sekcije Italijanskega alpinističnega kluba, ki jo je uresničila skupaj s tržaško sekcijo Italijanskega združenja alpincev, združenjem Julius Kugy in s Kraško gorsko skupnostjo. Le-ta je pripomogla k izdaji turističnega vodiča, ki v treh jezikih (italijanščini, slovenščini in nemščini) informira hodca o tej pešpoti. Besedilo knjižice sta napisala Daniela Durissini in Carlo Nicotra.

Inflacija v Trstu

V mesecu septembru so cene v Trstu, ki je za statistični vsedržavni urad ISTAT eno od vzorčnih mest za izračunavanje inflacije, zvišale za povprečno 0,3 desetinke odstotka. Podatek ni zaskrbljujoč. Če pa ga primerjamo z istim obdobjem lanskega leta pa bomo opazili, da so cene narasle kar za 6 odstotkov.

V tem mesecu so se podražila predvsem oblačila, in to za več kot 1 odstotek, stanovanja za 6 desetink odstotka ter hrana za pol odstotka, nekoliko manj pa tudi zdravstvene storitve. V zadnjem letu pa so najbolj narasle cene stanovanj, in to kar za 9,3 desetinke odstotka.

Pred sto leti je umrl Hrabroslav Volarič

Pred sto leti, 30. septembra 1895, je v Devinu, kjer je bil učitelj, umrl slovenski skladatelj Hrabroslav (krščen je bil za Andreja) Volarič. V knjigi rajnih, ki jo hrani devinski župnijski arhiv, je zapisano, da je podlegel tifusu. Zbolel je v rodnem Kobaridu, kamor se je odpravil sredi avgusta, da bi pomagal pri uprizoritvi dramskega dela Šolnika in pisatelja Antona Klodiča viteza Sabladorskega z naslovom Materin blagoslov. Prve dni septembra se je vrnil v Devin, 3. septembra je bil še v šoli, naslednjega dne pa je legel in ni več vstal.

V Devinu je služboval tri leta in tudi tu nadaljeval, kot prej v Kobaridu, Tolminu, na Livku in v Kozani v Brdih, s svojim skladateljskim in zborovskim delovanjem. V pismu učitelju in pesniku, prijatelju Janku Lebanu piše: »Pevce sem že začel poučevati, doslej jih je 12, mislim, da jih bo še več«. Istemu je v pismu tudi zaupal, da se je spoprijateljil s kaplanom in da se dobro razumeta. »Tudi dekan je izvrsten mož. Ima me rad in me sploh podpira v vsem. Sam dober pevec, ljubi glasbo in njene gojitelje...«.

Janko Leban je leta 1909, ko so Hrabroslavu Volariču na glavnem trgu v rodnem Kobaridu odkrili spomenik, o njem napisal obsežen življenjepis. Zanimiva je usoda tega kipa,

ki je stal do leta 1922. Tedaj so ga namreč fašistični škvadrasti razbili iz maščevanja, ker je strela na vrhu Krna uničila spomenik. Nekaj dni prej so ga bili postavili v spomin na italijanske vojake, ki so padli na soški fronti. Fašisti so kip obglavili in ga takega vlačili po Kobaridu in se znašali nad njim. Po zadnji vojni pa so Volariču spet postavili spomenik na istem mestu. Gre za delo kiparja Borisa Kalina.

V Devinu se to jesen pripravljajo, da bi se primerno spomnili 100-letnice Volaričeve smrti. Občinska uprava se je odločila, da bo uredila Volaričev grob na devinskem pokopališču. Na nagrobnem kamnu, ki so mu ga bili postavili prijatelji, so ob rojstnem datumu in datumu smrti vklepane še naslednje besede: »Vrl učitelj.

Plodovit skladatelj. Vzoren rodoljub. Dokler slovenska pesem bo donela, ti narod ohrani hvaležen spomin.«

Devinski pevski zbori pa pripravljajo koncert Volaričevih skladb, da bi s primernim izborom predstavili njegovo ustvarjalnost. Hrabroslava Volariča označujejo za enega zadnjih izrazito romantičnih skladateljev na Slovenskem. Bil je v glavnem samouk, saj je glasbeno znanje, ki si ga je pridobil pri Srečku Carliju v kobariški pripravnici za učiteljske, poglobil na koprskem učiteljskem in nato med službovanjem v Tolminu še pri kolegu in skladatelju Danilu Fajglju. Na njegovo ustvarjalnost je nedvomno močno vplivala tudi ljudska pesem, saj je bil Volarič med najbolj zvestimi zbiralci in tudi prirejevalci ljudskih pesmi. Naj omenimo le priredbe primorskih ljudskih pesmi, ki jih je izdal leta 1887 z naslovom »Narodne pesmi« in ki so dolgo veljale za zgledne predelave ljudskih pesmi ter so se ob njih učili številni prirejevalci. Ta ljudski, narodni ton se odraža tudi v številnih drugih Volaričevih skladbah. To oznako je sam rad pripisoval številnim svojim pesmim, ki so izšle v samostojnih zbirkah. Ljudski melos pa se odraža tudi v zbirki samospetov.

Devinski zbori nameravajo ob tej obletnici predstaviti izbor teh skladb, a tudi nekaj otroških pesmic in vsaj nekaj odlomkov Volaričevega skladanja za cerkvene potrebe. Kot napovedujejo, bodo Volaričev večer priredili enkrat konec oktobra ali sredi novembra v Devinu.

M. T.

Razstavi v Gorici

V galeriji Katoliške knjigarne v Gorici razstavlja slikar **Krištof Zupet** iz Ljubljane. Na odprtju razstave sta slikarja predstavila Branko Melink in Joško Vetrih. Oglede razstavljenih del po urniku knjigarne.

V galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) bo do 8. oktobra odprta razstava slovenskega slikarja **Jona Gal Planinca** iz Ljubljane.

Pobudnika razstave, ki je odprta ob delavnikih od 9. do 13. ure in v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami, sta upravni odbor Kulturnega doma Gorica in podjetje MediaCarso (Revija in Galerija »Kras«) iz Ljubljane.

Od 2. do 10. oktobra bo v Gradežu študijski seminar, ki ga prireja Deželna ustanova za izseljence. Namenili so ga kakim 50-im vodilnim predstavnikom združenj izseljencev iz Furlanije-Julijske krajine, ki delujejo po svetu, vendar takim, ki so stari od 30 do 50 let. Seminar za izseljence, ki so v najaktivnejši dobi svojega življenja, želi pripomoči k temu, da bi jih čim bolj seznanili z deželno politično, gospodarsko in kulturno stvarnostjo.

Blagoslovitev novih zvonov v Vrtojbi

Spominska razglednica ob blagoslovitvi zvonov v Vrtojbi

V nedeljo, 17. t.m., je Vrtojba, velika vas na goriškem polju tik ob državni meji z Italijo, doživela redko slovesnost. Blagoslovljeni so bili namreč novi zvonovi, ki jih je vlila znana livarna Ing. Francesco de Poli iz Vittorio Veneto v pokrajini Treviso. Sicer pa Vrtojba do sedaj ni bila brez zvonov. Vlili so bili leta 1964 na Reki in intonirani na glasove E, Gis, H, a so zaradi pomanjkljivih izkušenj livarne bili premalo blagozvočni in tudi po velikosti nikakor niso ustrezali tako razprostranjenemu kraju.

Na pobudo navdušenih domačih pritrkovalcev se je vrtojbenki župnijski svet odločil, da gredo v nakup novih zvonov, po teži in glasovih približno enakih, kot jih je imela vas pred vojno. Pobuda je letos prišla do srečnega konca in tako se je zgodilo, da so sredi poletja novi zvonovi bili kolavdirani in nato preko meje prepeljani v Vrtojbo. Uглаšeni so na tone C, D, E, kar je enaka kombinacija kot v bližnjem Štandrežu, pa tudi sicer to zvonilo lahko prištevamo med večje na Primorskem. Veliki zvon (ton C) tehta 1737 kg in je posvečen Srcu Jezusovemu, enako kot vrtojbonska župnijska cerkev. Srednji zvon (ton D) tehta 1217 kg in je posvečen Kraljici svetogorski. Mali zvon (ton E) pa tehta 850 kg in je posvečen sv. Jožefu in sv. Janezu Krstniku, torej svetnikoma, ki sta bila do prve svetovne vojne zavetnika obeh porušenihi nekdanjih vrtojbenkih cerkva.

Nedeljska slovesnost blagoslovitve novih zvonov v Vrtojbi je privabila veliko število ljudi iz domače župnije in tudi od drugod. Tako smo med verniki pa tudi med duhovniki opazili več znanih obrazov iz bližnjega zamejstva. Vrtojbenci so s slavnostjo hkrati proslavili 70-letnico domače cerkve in 60-letnico ustanovitve župnije. Obred se je pričel z mašo, s številnimi somaševalci, vodil pa ga je koprski škof msgr. Metod Pirih. Na koru je prepeval domači mešani cerkveni pevski zbor. Po končani maši je sledila blagoslovitev zvonov, ki so bili postavljeni na nekoliko vzvi-

šeno mesto pred cerkvijo. Med obredom je nekaj priložnostnih pesmi zapel mladinski mešani pevski zbor iz Vrtojbe. Po končanem obredu je bilo na vrsti obdarovanje vseh tistih, ki so imeli posebne zasluge pri tem, da je Vrtojba prišla do novih zvonov.

Zvonove bodo predvidoma še ta teden potegnili v zvonik, že to nedeljo pa bodo skupno povabili k maši, upajmo pa, da se bodo na njih izkazali tudi dobri domači pritrkovalci!

Doprnski kip dr. Ivota Komjanca

Pred štirimi leti je v kraju Malcesine ob Gardskem jezeru umrl števverjanski rojak dr. Ivo Komjanc. Bil je primarij-ortoped v tamkajšnjem zdravilišču, kjer je nudil svojo strokovno in človeško pomoč pri zdravljenju najhujših kostnih bolezni. Bil je namreč velik specialist za razna kostna obolenja, tako da je klinika v kraju Malcesine, kjer je delal skupaj s prof. Marego zaslovela po vsej državi.

Ob njegovi smrti je njegov prijatelj zapisal: »največje priznanje je prejel z udeležbo na pogrebu desetih in desetih čudežno ozdravelih«. Prav ti »čudežno ozdraveli«, člani združenja poliomeletikov, so sklenili, da mu v zahvalo in trajen spomin postavijo doprnski kip.

Spominska slovesnost bo v nedeljo, 8. oktobra, ob 10.30. Doprnski kip bodo postavili na vrtu klinike. Na slovesnosti bo sodeloval mešani pevski zbor iz Števerjana. Prisotna bo tudi delegacija občinske uprave, ki jo bo vodil župan Hadrijan Corsi. Števerjansko društvo Sedej bo poskrbelo za avtobusni prevoz, predvsem za pevke in pevce, a tudi za druge. Kdor se namerava udeležiti te slovesnosti, se lahko obrne na tajnico društva od 13. do 14. ure po telefonu števil. 0481/884160 ali na Katoliško knjigarno v Gorici tel. 0481/531470.

Novice z Mirenskega gradu

Redovno družino lazaristov na Mirenskem Gradu, ki upravlja tamkajšnje znano romarsko cerkev Žalostne Matere božje, je v dobrem letu zapustila kar trojica sobratov: lanskega avgusta je v goriški bolnišnici umrl brat Marcel Kerševan, sicer doma iz Trsta in tam tudi pokopan, decembra 1994 je na Mirenskem Gradu umrl starosta slovenskih lazaristov, duhovnik Alojzij Mlakar, letos v noči od 15. na 16. avgust pa je v Gorici umrl misijonski brat Karel Kerševan, rodni brat prej omenjenega Marcela. Pokopan je bil v soboto, 19. avgusta pri Sv. Ani v Trstu, nedaleč od domače hiše.

Življenjska pot misijonskega brata Karla Kerševana je bila zelo pestra in razgibana, zato jo na kratko obnovimo. Rodil se je 12. decembra 1902 v Trstu, kjer je tudi obiskoval šole, k lazaristom pa je skupaj z bratom Marcelom vstopil leta 1929. Začel je delati v Misijonski tiskarni v Grobljah, kjer se je izučil za strojnega stavca in korektorja. Tu je ostal do začetka nemške okupacije leta 1941, nato pa je bil kot italijanski državljani poslan v turinsko redovno provinco lazaristov. Leta 1946 je odšel v Belgijo, kjer se je pripravil za odhod v misijone, in sicer v Belgijski Kongo, danes Zaire. Tam se je ukvarjal predvsem z električarstvom in mehaniko, popravljal je tudi motorna vozila in radijske aparate. Leta 1970 se je zaradi slabega zdravja vrnil v Evropo, najprej v Belgijo, leta 1981 pa je prišel na Mirenski Grad, kjer je ostal do smrti. Tudi na tem kraju je še opravljal lažja mehanska in električna popravila, rad pa se je tudi pogovarjal z obiskovalci te božje poti, zlasti o svojem misijonskem delovanju, pa tudi o svojem tiskarskem poklicu v Grobljah. S pokojnikom odhaja od nas ena od še zadnjih prič razgibanega političnega, družbenega, kulturnega in verskega življenja tržaških Slovencev pred prvo svetovno vojno in po njej. Brat Karel Kerševan je del svojih spominov pred leti objavil tudi v našem listu.

Na Mirenskem Gradu je tudi letos potekal tradicionalni verski shod — kvatrnica, ki je spet privabila veliko romarjev. Slovesnosti so se pričele že v soboto, 23. septembra zvečer, ko je maševal župnik iz Opatjega sela Vinko Lukan, iz te vasi pa je na Grad prišel tudi domači cerkveni pevski zbor. Naslednjega dne, v nedeljo zjutraj, je glavna slovesnost bila ob desetih dopoldne, ko je v cerkvi potekala župnijska maša za Miren, pridigal je mirenski župnik Ciril Cej, na koru pa je prepeval cerkveni pevski zbor iz Mirna. Slovesen sklep kvatrnice je bil ob štirih popoldne, ko je mašno bogoslužje vodil domačin iz Mirna, na Sardiniji delujoči lazarist in zlatomašnik Lojze Grilj. Uvodoma se je spomnil obnove bogoslužja v tej cerkvi po končani vojni pred 50 leti, do katere

je prišlo prav ob njegovi novi maši. Glavni pridigar je bil prav tako domačin iz Mirna, lazarist Jurij Devetak, ki se je pred kratkim vrnil s službovanja v Beogradu, sedaj pa deluje v Ljubljani. Tudi popoldansko slovesnost je oplešalo petje domačega cerkvenega pevskega zbora, slišali pa smo tudi več ljudskih pesmi. Mirenski pevci so po obeh slovesnih mašah zapeli več svetnih pesmi pred cerkvijo.

Celotno dogajanje na Mirenskem Gradu, zlasti pa verski shodi in pogoste duhovne vaje v tamkajšnjem Gnidovčevem domu, vse to dokazuje, da pomeni ta romarska točka enega od pomembnih duhovnih središč na Slovenskem, kar je važno tudi za bližnje zamejstvo.

* * *

Fakulteta za znanosti o okolju v Novi Gorici

V nedeljo, 24. septembra, sta na gradu Kromberk novogoriški župan Črtomir in direktor Instituta Jožef Štefan iz Ljubljane dr. Danilo Zavrtanik podpisala pogodbo o ustanovitvi Fakultete za znanosti o okolju. Novonastala visokošolska ustanova bo delovala zunaj univerze, pa tudi viri financiranja bodo komercialnega oz. zasebnega izvora. Njen sedež bo v Novi Gorici, sicer bo imela mednarodni značaj, kar se je pokazalo že pri pripravi programa, pri katerem so sodelovali strokovnjaki iz različnih držav. Študij na novogoriški fakulteti bo namenjen pridobivanju podiplomskega znanja, možno pa bo doseči magistrski in tudi doktorski naslov.

Glasbeni večer v Buenos Airesu

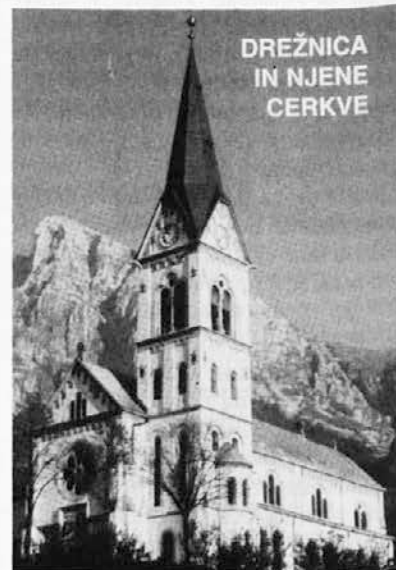
Mladinski organizaciji sta 26. leto zapored pripravili Glasbeni večer v veliki dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu, na katerem so nastopili pretežno pevci. Zvrstili so se štirje solisti, dva moška ansambla in mešani zbor. Instrumentalni del so zastopali pianist, harmonikaš, kitaristka ter duet električnih orgel in kitare. Bolj kot že ustaljeni in poznani pevec vzbujajo pozornost tisti, ki se šele prvič pojavijo na odru. Izjema je le pianist Ivan Vombergar, ki nastopa že več let, a ga je vsakič užitek poslušati. Obe moški skupini sta pritegnili publiko, predvsem Moški zbor iz San Hústa, katerega pevci imajo že dolgo pevsko izvežbanost. Skupina ARS pa je pokazala veliko veselja do tovrstnega petja in je upati, da bo sčasoma zrasla v soliden ansambel.

Slovensko katoliško akademsko društvo SKAD je za študente pripravilo dve predavanji v Slovenski hiši: o ekonomski globalizaciji je govoril ekonomist Branko Rebozov, na drugem predavanju pa so razpravljali o pojavi, imenovanem »kultura light«.

Izšla je knjiga o svetišču Srca Jezusovega v Drežnici

V zbirki Sakralni spomeniki Primorske je pred kratkim, kot 35 zvezek, izšla knjižica z naslovom Svetišče Srca Jezusovega v Drežnici, ki jo je napisal ob sodelovanju Marijana Breclja, sicer tudi urednika zbirke, znani primorski duhovnik in pisatelj Jožko Kragelj.

Kdor je bil v Drežnici, se je gotovo začudil, ko je zagledal to lepo cerkev in za njo veličastni Krn. Ko pa vzamemo v roke to zelo nazorno in pregledno knjižico, postane zadeva bolj razumljiva. Župnik Jožef Kalin, ki je bil pobudnik gradnje te cerkve, ker je okrajno glavarstvo leta 1892 odredilo, naj se staro in razpadajočo cerkev sv. Jurija podere, je želel, da bi nova postala narodno svetišče Srca Jezusovega. Načrte za gradnjo je pripravil graški arhitekt Hans Pascher. Sredstva so zbirali od začetka stoletja do leta 1911, ko so začeli z gradnjo. Že naslednje leto je bila cerkev v glavnem dograjena in na Božič blagoslovljena. Zanimivo je, da je ostala cerkev, kljub hudim bojem med prvo svetovno vojno, povsem nepoškodovana. Z gradnjo in notranjimi deli so nato počasi nadaljevali, saj gre za res mogočno triladijsko stavbo s pročeljem in stopniščem. Zvonik so npr. do načrtovane 52 m višine zgradili šele leta 1986. Kragelj nam na zanimiv način predstavlja bodisi zunanost kot notranost cerkve. Tako tudi zvmemo, da sta cerkev v letih 1942-43

poslikala Avgust Černigoj in Zoran Mušič. Podrobno opiše tudi veliki oltar, barvna okna in apostole, ki so delo tržaške slikarke Emme Gallovich-Galli, nato stranske oltarje in ostala dela, ki krasijo to mogočno sakralno zgradbo. Kot običajno, je v knjižici tudi opis svete posode, zvonov in orgel, nadalje bratovščin in verskih družb v fari, seznam biromovanj ter podatki o pokopališču, dvorani in župnišču.

V knjižici so pod samostojno oznako na kratko predstavljene tudi podružne cerkve. Pod drežniški zvon spadajo še cerkev sv. Ane v Magozdu z gotskim prezbitერიem, nato podružna cerkev sv. Justa na Koseču, ki sodi med najstarejše sakralne spomenike na Tolminskem, saj je iz 2. polovice 14. stoletja in ima imenitne freske, ki segajo v 2. polovico 15. stoletja ter še podružnična cerkev sv. Matija Apostola v Drežniških Ravnah, ki je iz leta 1511 in so v njej našli tudi nekaj sledov poznogotskih poslikav.

Prav na koncu knjižice, ki skupno šteje 74 str., so objavljeni posnetki znamenj in kapelic v drežniški fari. Kragelj nadalje kratko predstavlja štiri duhovnike in deset redovnikov in redovnic iz te župnije ter po dosegljivih virih navaja dušne pastirje, ki so službovali v drežniški fari. Objavljeni so tudi viri in literatura. Knjižica je bogato opremljena s fotografskimi posnetki, tiskala jo je Grafika Soča iz Nove Gorice, izdal pa župnijski urad iz Drežnice.

* * *

V Bovcu so v soboto, 23. t.m., predstavili knjigo dr. Rafka Dolharja »Od Trente do Zajzere«. O tem delu, ki je izšlo v spomin na dr. Juliusa Kugyja pri Goriški Mohorjevi družbi, je govoril dr. Vasja Klavora.

Gregor Bategelj

Najnovejša številka Ognjišča

Z bogato vsebino, intervjuji, pisni bralcev, literarnimi sestavki in drugimi članki, opremljenimi z barvnimi fotografijami, je tudi v septembru izšla številka verskega mesečnika Ognjišče. Revija izhaja v Kopru, njen glavni in odgovorni urednik pa je Franc Bole.

Gost meseca je tokrat rektor teološke fakultete Miha Tišler. Pred tremi leti je bila ta fakulteta ponovno vključena v ljubljansko Univerzo. Z rektorjem se je o njegovem delu, študijski usmeritvi ter pogledu na temeljna človeška vprašanja pogovarjal sam urednik revije.

Poseben članek je v Ognjišču posvečen tudi napovedanemu obisku Papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji, kamor naj bi prišel čez 8 mesecev. Med drugim avtor zapisa omenja, da je Sveti sedež med prvimi priznal samostojnost mlade republike in to dva dni prej kot Evropska skupnost.

V rubriki Naši preizkušani bratje je tokrat objavljen prisrčen pogovor z mladim invalidom iz Pirana, ki od rojstva ne more hoditi in lahko le za silo uporablja roke.

Prilogo je septembrska številka Ognjišče posvetila Prekmurju z bogatim fotografskim gradivom iz tega prelepega kotička slovenske zemlje. Posebno poročilo v tej številki te verske revije pa s sliko in besedo priča, kako je bilo julija lepo v Čezsoči pri Bovcu, kjer je bil četrti zamejski slovenski jamboree, tokrat prvič ob prisotnosti vrstnikov iz Slovenije.

Ameriški predsednik Clinton je v torek, 26. t.m., z vidnim zadovoljstvom sporočil, da so zunanji ministri Srbije, Hrvaške in Bosne ter Hercegovine dosegli pomemben sporazum, kar zadeva prizadevanja za pomiritev na ozemlju bivše Jugoslavije. Bosna in Hercegovina bo enotna država z lastno ustavo in parlamentom, izvoljenim na svobodnih volitvah.

Nekaj napotkov ob trgatvi

V Brdih in v Bregu ter nekaterih bolj izpostavljenih krajih se je te dni začela trgatve najzgodnejših sort in grozdja, ki je začelo gniti. Vremenske razmere so bile letos dokaj muhaste. Zato bo letina predvsem količinsko bolj skromna, če se bo deževno vreme nadaljevalo, pa bo tudi kvaliteta slabša. Na trtah je manj grozdja, ker je marsikje pošteno deževalo ravno v času, ko so trte cvetele in se grozdje zato ni oprušilo, hudo neurje z burjo v zadnjih junijskih dneh pa je opravilo ostalo. Še zlasti na bolj izpostavljenih legah na Vipavskem, Krasu in tudi v okolici Trsta je junijska burja skoraj uničila pridelek, mariskje pa tudi tako poškodovala mladike, da bo letina prizadeta tudi prihodnje leto.

Letošnja trgatve bo prav zaradi vremenskih razmer zelo zahtevno opravilo. Če bi se vreme ustalilo, tako da bi dnevne temperature narasle na vsaj 20° do 28° C in če se noči ne bi ohladile pod 10°-12° C, bomo lahko počakali še nekaj dni, drugače pa bo potrebno čimprej potrgati, saj drugače tvegamo, da izgubimo večino pridelka. Zaradi deževnega vremena so zlasti sorte z gostimi, nabitimi grozdi izpostavljene gnitju. Pripravljeni moramo torej biti, da gremo v vinograd in tržemo, kakor hitro ne dežuje in se trte ter grozdje vsaj v glavnem ocedijo. To pomeni, da moramo pripraviti vso potrebno opremo, očistiti posodo, ki jo bomo uporabljali pri trgatvi ter počistiti ali mogoče celo pobeliti klet, saj je važno, da je prostor, v katerem bo mošt vrel, čist in prezračen, da v njem ni plesni ali slabih vonjav, saj je mošt zelo dovzeten za kvarne vplive iz neposredne okolice.

Veliko pozornost namenimo tudi posodi. V zadnjih letih se tu-

di v naših kletih vse bolj uveljavlja posoda iz nerjavečega jekla ali iz posebnih polietilenskih mas, ki je zelo praktična za čiščenje. Kdor ima še leseno posodo, naj jo pred uporabo res dobro očisti in opere, mogoče celo prepari in na novo ovini, da ne bi les izločal vonjav in plesni, ki bi pokvarile mlado vino. Zdrava posoda je osnovnega pomena tudi za zdravo vino!

Vsak dan bomo tudi spremljali zorenje in stanje grozdja v vinogradu. Če opazimo, da je začelo gniti, nimamo kaj čakati, čim prej potrgemo in grozdje predelamo. Z grozdem, ki je začelo gniti, bomo imeli veliko dela, saj je mošt bolj izpostavljen možnim napakam. Najprej je pametno, da tak mošt ne vre na pečljih in hlastinah. Zato, če nimamo pečjalnika, ki že pri mletju grozdja izloči vse hlastine, bomo le-te takoj dali v prešo in iztisnili ter nato čim bolj čist mošt dali v sode. Potrebovali bomo tudi selekcionirane kvasovke, ki jih dobimo v trgovinah z vinarskim in kletarskim blagom, da bo mošt kar najbolje prevrel. Pozorni moramo tudi biti na razmerje med sladkorjem in kislinami, ki so v grozdju. Ta razmerja so odvisna od sorte in od lege, kje je grozdje zorelo. Vinogradnike naj opozorimo, da je italijansko ministrstvo za kmetijstvo zaradi letošnjih neugodnih vremenskih razmer pred kratkim izdalo odlok, ki tudi v naših krajih dovoljuje dosladkavanje vin z ratificiranim moštnim koncentratom, in sicer do maksimalne količine 2 odstotkov. Vprašanje pravega razmerja kislin v vinu pa je nekoliko bolj zapleteno in je zaradi tega še najbolj primerno, da se vinogradniki, glede tega vprašanja, obrnejo na strokovne službe kmečkih stanovskih organizacij, ki tudi letos

pozorno spremljajo zorenje v posameznih krajih.

Na splošno rečeno, je seveda važno, da grozdje čim prej predelamo, da se čim manj oksidira. V primeru belih sort je sploh vse bolj v navadi takojšnje prešanje in čim bolj nadzorovano vretje v sodih. Za črne sorte, ki bodo sicer še nekaj časa čakale na trtah, pa je zaradi luženja barvila med vretjem nujno, da mošt vre na tropinah. Mlademu vinu, še zlasti, če smo imeli ognito ali drugače bolno grozdje, pa bomo morali posvetiti nekaj več pozornosti in ga pravočasno pretakati. Tudi od pravilne rabe žvepla bo odvisno, ali bomo vino ohranili zdravo. Prav je zato, da se o teh vprašanjih pogovorimo z izvedenci strokovnih služb ali vsaj z bolj izkušenimi vinogradniki.

Srečanje manjšin na Sardiniji

Nedavno je na Sardiniji potekalo srečanje manjšinskih strank v Italiji. V otoškem glavnem mestu Cagliari so se zbrali predstavniki Union Valdôtaine, Südtiroler Volkspartei, Slovenske skupnosti in seveda Sardiniske akcijske stranke (PSdAz), ki je srečanje organizirala. S tem se je sardinjska stranka spet vključila v medmanjšinsko sodelovanje, ki je pred leti iz znanih razlogov z njo prenehalo. Prvič je bil tu predstavnik SVP, kar je tudi pomembna novost. Za SSk je sodeloval član deželnega tajništva Andrej Bratuž, ki je predvsem prikazal zahtevo po zamenjanem zastopstvu za Slovene in orisal sedanji položaj v Sloveniji. Stiki se bodo kmalu nadaljevali.

Anton Breclj

(13)

Spomini na boje ob Soči 1915-1918

»Ker se sam ne zavedam državljskih grehov, pa mi zbudite vi, gospod stotnik, spečo državljansko vest!«

Stotnik je stopil k vratom, zaklenil zunanja in zaprl notranja vrata, sedel k mizi in mi velel prisesti.

Nato mi je bral zi papirjev obtožbe:

Že od otvoritvi bohinjske železnice sem se pridružil protidržavnim hujšakcem — dejansko smo ugovarjali očitnemu zapostavljanju našega življa; ob cesarjevi šestdesetletnici sem na dijaškem zborovanju zahteval preureditev države — dejansko smo se takrat navduševali za trializem, narodno samostojnost Jugoslovanov; v balkanski vojski sem podpiral državne sovražnike — dejansko smo takrat zbirali darove za srbski in bolgarski Rdeči križ; na raznih prireditvah, zborovanjih, shodih in veselicah, ki sem jih vodil, se nisem nikdar spomnil cesarja ali njegovega namestnika, nikdar dal zapeti cesarske pesmi — povsem točno; med vojsko sem javno zabavljaj zoper vojaške odredbe in nisem hotel prevzeti službe policijskega zdravnika — dejansko nisem hotel prevzeti zdravniške službe v javni hiši; dalje sem jaz dal po-

budo za nezaupnico, ki so jo letos sklenili goriško-vipavski duhovniki zoper deželnega glavarja, in sploh sem stalno v stikih s protidržavnimi spletkarji.

»To je vse?« sem se zakrohotal. »Vrzite vendar te prazne čenče v peč!«

»Zaupal sem vam kot možu,« je rekel stotnik resno, »da varujete sebe in tudi mene ne spravljate v zadrego, zakaj so še drugi, ki preže na vas in name. Če pa kaj rabite, obrnite se zaupno name!«

Hvaležno sem stisnil roko možu s poštenim slovenskim srcem.

Hudo je bilo leto 1917 za Goričane. Obupne tožbe so prihajale iz begunskih taborišč, doma pa nas je stiskala lakota in razne bolezni. Nekaj poguma sredi neprestanih bridkosti nam je prinesel samozavesten nastop naših poslancev na Dunaju (majska deklaracija), a silno nas je potrla smrt Janeza Evangelista. Nisem mogel na njegov veličastni pogreb, ker mi ni smel dati potrebnega dovoljenja »izpostavljeni stotnik« zaradi velikih vojaških priprav. Zaupno sem zvedel od prijatelja, vojaškega zdravnika, ki je imel zveze z divizijskim poveljnikom, da pojdejo Italijani prezimovat domov.

V tistem nestrpnem pričakovanju sem dobil od vojaške oblasti pisan poziv, naj kot črnovojniški obveznik pridem v teku 48 ur v Lebring. Strela z jasnega bi me ne mogla huje prizadeti ko ta poziv, ki mu je še isti dan sledil brzjavni. Vedel sem natančno: če pridem v Lebring, kjer je bilo vojaško zbirališče, odrinem takoj kam v Romunijo ali Ukrajino in običim v kakšni vojni

Košarkarji Jadrana TKB začeli s porazom

Prvenstveni boji so se konec prejšnjega tedna pričeli tudi za našo združeno košarkarsko ekipo Jadran TKB, ki bo letos, po dveletni uspešni izkušnji v C-1 ligi, zopet nastopila v B ligi. Resnici na ljubo so bili naši košarkarji navajeni v nižjih prvenstvih na same odlične in prepričljive zmage, tako da laskavih ocen za našo ekipo zares ni manjkalo. Žal pa je B liga res višja liga, in to ne samo na papirju, ampak tudi na igrišču.

Jadranovci so novo realnost okusili že v uvodnem srečanju, ko so od-

potovali do Vareseja in se pomerili s tamkajšnjo res kakovostno peterko Raccordija. »Modri bojovníki« so začeli sicer z zbrano in spodbudno igro ter se svojim nasprotnikom uspešno upirali večji del srečanja. Naj povejmo le, da so varovanci trenerja Vremca v prvih desetih minutah celo vodili, prvi polčas pa zaključili le s šestimi točkami zastanka. Tudi v nadaljevanju srečanja je bila naša peterka tik za petami nasprotniku in le v zadnjih petih-desetih minutah je uspelo bolj izkušenemu Vareseju strti trdoživi odpor naših fantov z uspešno consko obrambo 3-2. Ta je bila pravcata nerešljiva uganka za Viteza in tovariše, ki niso našli v napadu prave poti do koša, medtem ko so izvedeni Merli, Leva in Conti brez večjih težav polnili Jadranov koš.

Prva tekma, prvi poraz. Govoriti o nekakšni krizi je vsekakor prerano, bodisi zaradi zadovoljive igre skozi večji del srečanja, bodisi zaradi morale, ki v Jadranovem taboru gotovo ni upadla. Oberdan, Pregarc, Rauber in ostali so namreč prepričani, da bo v soboto v tržaški športni palači kar trda predla igralcem Collegna iz Turina, saj se je sedaj za naše košarkarje pravi boj za prve prvenstvene točke šele začel.

Ivan Bajc

Prejeli smo:

Poziv predsednika Slovenskega deželnega gospodarskega združenja

Slovensko deželno gospodarsko združenje iz Furlanije-Julijske krajine izraža izredno zaskrbljenost zaradi stanja in zelo vprašljivih perspektiv za obstoj slovenskih bank v Italiji. Razvoj dogodkov kaže na realno možnost, da se visok odstotek kapitala tako v Tržaški kreditni banki, kot v Kmečki banki Gorica znajde v rokah italijanskih partnerjev. Praksa nam dokazuje, da v takšnih situacijah najmočnejši partner z lahkoto pride do večinskega kapitala, saj ima za sogovornika množico manjših investitorjev, ki se mu lahko težko postavijo po robu, še posebno pri morebitnih poviških glavnice. V perspektivi je tako resno ogrožena narodnostna sestava lastništva in nam grozi v do glednem času odtujitev obeh pomembnih gospodarskih inštitucij.

Slovinci v Italiji se, ne glede na politične in druge razlike, globoko zavedamo, kaj pomenijo naši denarni zavodi za nadaljnji obstoj našega gospodarstva in celotne skupnosti. Saj niso še tonila v pozabo desetletja gospodarske stagnacije, ko nismo imeli dovolj razvejanih zavodov in so se ti soči Slovencev asimilirali zaradi gospodarske podrejenosti. Obrt, gostinstvo, trgovina in kmetijstvo niso imeli nobene možnosti razvoja, ker jim italijanski denarni zavodi niso bili voljni dati zaupanja in omogočiti razvoja. V primeru izgube obeh omejenih bank pa praznine ne morejo zapolniti obstoječe, sicer uspešne združne banke, katerih narodnostna sestava bo v bodoče morda tudi v nevarnosti zaradi novega bančnega zakona, če se ne najde tudi tu ustrezne rešitve. Vrnili se bomo v šestdeseta leta in vse gospodarske pridobitve bodo kmalu splahnele.

Naglo se iztekajo roki za bistvene odločitve. Do 30. septembra obstaja možnost odkupa 20% delnic Tržaške

kreditne banke s strani frankfurtske LHB — banke, v katere kapitalu so soudeležene banke iz Slovenije. Nedopustno bi bilo, da bi se ta priložnost zamudila in bi Ljudska banka in Brešciana nadzorovala 45% glavnice banke.

Po drugi strani je stanje v Kmečki banki v Gorici še bolj zaskrbljujoče. Iz tehničnega vidika je stališče Banke d'Italia nerazumljivo. Prisilna komisarska uprava traja že eno leto, čeprav se je izkazalo, da je banka zdrava, saj je ohranila dober del svojega premoženja. Namesto da bi vrnila Kmečko banko zakonitim lastnikom, se ji sedaj obeta še šestmesečno podaljšanje komisarske uprave, potem ko se je slednja izkazala z zelo togim načinom poslovanja, zaradi katerega je banka izgubila znaten odstotek vlog in poslovanja. Tudi vsiljevanje točno določenega partnerja je iz tehničnih razlogov nerazumljivo. Za vstop v lastništvo obstajajo še drugi partnerji, ki so bolj po meri sedanjemu slovenskemu lastništvu, niso pa po godu narodni banki. Sprašujemo se, zakaj niso po godu?

SDGZ zato ponovno poziva vse odgovorne politične in gospodarske dejavnike v Sloveniji, naj se po svoji moči aktivirajo, da bi se problemi naših bank premaknili z mrtve točke in da ne bi pri tem ostali sami. Interesi slovenske skupnosti v Italiji se namreč krijejo z nacionalnimi interesi Slovenije. Časa za kakršnokoli pobudo je zelo malo, a smo prepričani, da je še možno ukrepati in rešiti najnujnejše. Ne moremo si predstavljati, da bi Slovenija pri vsem tem ostala ravnodušna. Nočemo, da bi se zgodil isti scenarij, ki je privedel do ukinitve oddaj slovenske televizije v Italiji. Zvoniti po toči je prepozno, nastale škode bi bilo nemogoče popraviti!

Predsednik SDGZ
Dr. Boris Siega

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST.

Sedež: 34138 Trst, G. D'Annunzio 27/E,
tel./fax 040/630824.

Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954,
štev. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Ivo Jevnikar,
Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni
in odgovorni urednik), Miro Oppelt,
Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij
Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst,
tel. 040/772151.

Član Združenje periodičnega
tiska v Italiji

bolnici do konca vojske. Doma pa naj ostane družina sredi tolikih stisk sama brez varstva in sredstev za prežvljanje!

Šel sem na okrajno glavarstvo po pomoč. Poročevalec za vojaške zadeve me je napodil, okrajni glavar pa z obžalovanjem izjavil, da mi ne more pomagati, češ da je tudi njegov okrajni zdravnik že večkrat omenil, čemu pohajkujem doma.

Ko sem capljajl strt proti domu, da se pripravim na odhod, mi je šinila v glavo misel na »izpostavljenega stotnika«. Mahnil sem jo naravnost k nje-mu z drhtečim srcem, a z iskrico upanja v njem.

Razložil sem mu svojo veliko stisko in brezuspešno moledovanje pri javni oblasti. Mož me je molče poslušal, kadil in se zagledal v strop. Po dolgem molčanju je rekel: »Jaz vam ne morem pomagati, pomagajte si sami. Pojdite nazaj k okrajnemu glavarju in zahtevajte od njega, da vam takoj preskrbi red Franca Jožefa!«

»Maram zanj!« sem se ogorčil.

»Saj vam ga res ne more preskrbeti, ker ste politično preveč očrnjeni, a namesto odlikovanja vam lahko izposluje oprostitev črnovojniške službe.«

»Pa če me nažene skozi vrata kot nesramnega predrzneža?«

»To je odvisno od vašega nastopa. Zagrozite mu, da spravite svojo opravičeno zahtevo na namestnika in generala Borooviča. Nemeč pravi, da so skromni samo lopovi. Torej srčno in srečno!«

Stotnikova prekanjenost me je presenetila in navdušila. Mahnil sem jo naravnost nazaj k okrajnemu glavarju, ki me je sprejel z godrnjanjem. Ko

sem mu naravnost razodel, kaj zahtevam pred odhodom v vojaško službo, se je kar zmedel in rekel: »Blazna misel! Vi in viteški red Franca Jožefa? Menda ste pregloboko pokukali v čašo? Saj vam ne zamerim, da vas je zbegal nadadni in neizogibni vpoklic v vojno službo!«

»Jaz pa vam zamerim dvojno žalitev, gospod baron, in si poiščem zadoščenje, ko pride čas. Trezen sem in odločno zahtevam, da mi obljubite na svojo plemiško čast, da moja zahtevo že jutri predložite na pristojno mesto. Če je dobil viteški red Franca Jožefa tukajšnji vojaški zobni zdravnik, ki še smodnika ni povohal, a si prislužil lepe denarce, ko je popravljajl divizijskim častnikom zobovje, če je bil odlikovan z istim redom vaš okrajni zdravnik, ki je izginil redno ob vseh nevarnih časih, ob koleri in vsakem obstreljevanju, zahtevam odločno tako odlikovanje zase, ki sem poleg svojih dolžnosti opravljal tudi zdravstveno službo, ki jo je naš uradni zdravnik zanemarjal, v prid prebivalstvu in vojaštvu brezplačno in brez priznanja!«

»Gotovo vam pritiče visoko odlikovanje in vam ga tudi obljubim za kasneje. A zdaj je nemogoče, zato potrpite!«

»Dovolj sem trpel od vaših vohunov in tistega pangermanskega psa, vašega uradnega zdravnika! Jutri odrinem v Lebring čez Trst in se na namestništvu pritožim zoper vaše ravnanje z menoj. Potem se ustavim v Postojni in na vojnem poveljstvu nastopim z enako zahtevo in jo podprem z dokazi vsenemške nasilnosti. Z Bogom!«

(Dalje)